

Adfærdsproblemer i ældreplejen/ Modvirkning af udfordrende adfærd gennem personcentreret omsorg og low-arousel pædagogik

Charlotte Agger, sygeplejerske, MPA, forstander på Demenscentret Pilehuset, København,
Iben Ljungmann, autoriseret psykolog og specialist i gerontopsykologi, souchef på Demenscentret Pilehuset, København

Først i oplægget opfører Charlotte Agger og Iben Ljungmann et kort skuespil om en "besværlig" beboer, der udviser problemadfærd. Skuespillet udgør omdrejningspunkt for det efterfølgende oplæg. Oplægsholderne fortæller, at ansvaret ofte skubbes over på beboeren, kollegaer, pårørende, ledelsen eller manglen på ressourcer og dårlige rammer, når medarbejdere føler sig magtesløse over for en beboer. Det er et udtryk for, at medarbejderne mangler faglige metoder eller redskaber til at komme ud af eller videre i situationen. Medarbejderne er låst fast i det personlige domæne med udtalelser som "jeg vil ikke finde mig i.." og "beboeren hører ikke til i vores målgruppe – beboeren må flyttes". Medarbejderne føler sig personligt ramt eller krænket. Dette giver ofte et dårligt arbejdsmiljø.

Oplægsholderne har udgivet bogen: "Adfærdsproblemer i ældreplejen" (Dansk Psykologisk Forlag 2015), hvori der kan læses mere uddybende om emnet. Find mere information om bogen [ved at klikke her](#).

Ro, renlighed og regelmæssighed?

Medarbejderne ønsker, at hverdagen skal forløbe stille og roligt. De må dog indse, at adfærdsproblemer er en del af arbejdet. Ro, renlighed og regelmæssighed er en del af den gamle plejekultur.

I stedet mener oplægsholderne at udgangspunktet for medarbejderne bør være, at mennesker, der er i stand til at opføre sig ordentligt, gør det. Problemadfærd er et udtryk for, at der stilles for høje krav, og at der eksisterer for høje forventninger i forhold til de evner, beboeren er i besiddelse af. Der stilles krav fra både personale, medbeboere, indtryk fra omgivelserne samt indre krav, herunder fysisk sygdom.

Den faglige vej

For at kunne samarbejde skal den enkelte have selvkontrol. Dét medarbejderne opfatter som problemadfærd, er løsninger for beboeren. Først når beboeren føler selvkontrol, kan der indgås en pædagogisk alliance med vedkommende, der gør, at medarbejderne kan få beboeren til at gøre noget, han/hun ellers ikke ville have gjort.

Det er derfor vigtigt at afklare, hvor mange krav den enkelte beboer kan rumme. I hver enkelt situation skal medarbejderne tage udgangspunkt i dét, der er evidens for. Her handler det ikke om "varme hænder", bankende hjerter" mm., men om at medarbejderne bruger den faglige vej.

Oplægsholderens bud på den faglige vej er:

- Gør brug af den personcentrerede omsorg jf. Tom Kitwood, hvori der tages udgangspunkt i fem grundlæggende psykologiske behov – trøst, tilknytning, inklusion, meningsfuld beskæftigelse og identitet.
- Anvend kravsnedsættende pædagogik. Giv beboeren en oplevelse af medbestemmelse, tilpas kravene til de ressourcer, medarbejderne ved, at beboeren har, gør livet forudsigeligt, brug motiverende handlinger, giv en oplevelse af samhørighed og skab meningsfuldhed i situationen.
- Brug afledning mere systematisk – afdæk hvad virker for den enkelte beboer.
- Anvend low-arousal pædagogik – kend advarselstegnene på affekt hos den enkelte.
- Vær opmærksom på somatiske sygdomme hos beboeren.

Enhver problemadfærd bør medføre udarbejdelse af en pædagogisk handlingsplan, der blandt andet skal indeholde:

- En liste over afledninger, der tidligere har fungeret
- sikring af, at de basale behov opfyldes,
- en kravstilpasning,
- hvilke advarselstegn kommer til udtryk, når beboeren oplever et indre kaos
- ro-givende strategier, der har fungeret hos beboeren,
- samt hvordan gives der plads til beboerens egne mestringsstrategier.

